

Vragen en antwoorden naar aanleiding van informatieavond Duinstichting

Op 3 oktober organiseerde de Duinstichting een informatieavond. Hieruit heeft Staatsbosbeheer onderstaande vragen ontvangen. Hierbij de antwoorden.

Q: Amerikaanse vogelkers neemt enorm toe. Wat doet Staatsbosbeheer hieraan?

A: In de open duinen zal de Amerikaanse Vogelkers worden verwijderd. Dit wordt betaald door de Provincie Noord-Holland als onderdeel van maatregelen voor natuurherstel. In het bos wordt de Amerikaanse Vogelkers niet bestreden, dit is het beleid van Staatsbosbeheer. Het is wel te zien dat Amerikaanse Vogelkers steeds meer wordt opgenomen in het ecosysteem. Er komen meer insectensoorten op voor en steeds vaker kan je bijvoorbeeld vraatsporen zien. Hopelijk wijst dit erop dat het beheer in de toekomst makkelijker wordt.

Q: Waarom wordt er niet gewacht (enkele decennia) tot de dennen vanzelf sterven en grijs duin vanzelf ontstaat?

A: Als er geen maatregelen worden genomen, groeien de duinen helemaal dicht. De dennen kunnen sterven, maar dan nemen jonge dennen en andere boomsoorten die plek in. Grijs duin ontstaat hier niet spontaan en zal verdwijnen. De soorten die er nu groeien verdwijnen dan en zullen niet zo makkelijk terugkomen. Er is gekozen (via Natura 2000-proces) dat open duin en/of grijs duin het doel is, dus beheren is nodig. Door ruimte te geven op sommige plekken kán het zijn dat dennen vanzelf sterven, maar lang niet overal. We zien juist dat ze zich ook enorm uitzaaien.

Q: Wat gaat er groeien als dennen verwijderd worden?

A: De eerste jaren zie je een kale zandvlakte die redelijk snel begroeid raakt met pionier-soorten. Daarna is er een jarenlange periode waar duingras het beste groeit. Nabeheer is nodig om boompjes (vaak exoten) en struiken te verwijderen en het gras uit te putten. Al na tien jaar kan ontwikkeling naar grijs duin te zien zijn. De jaren erna ontwikkelt dit zich nog door. Dat dit zo lang duurt komt omdat grijs duin een langzaam ontwikkelend habitat is, dat maak het juist zo zeldzaam. De doorgaande stikstofneerslag vertraagt dit ook nog.

Q: Wordt de zandverstuiving bij het fietspad Blijdensteinse weg wel gemonitord?

A: De zandverstuiving wordt gemonitord, en hieruit blijkt dat de verstuiving heel goed loopt. Dit is een succes voor de natuur, maar geeft een probleem voor de fietsinfrastructuur. Daarom willen Staatsbosbeheer en PWN graag het fietspad verleggen. Zo is er ruimte voor deze bijzondere natuur en kan iedereen blijven fietsen.

Q: Soms worden (inheemse) bomen gesnoeid en worden deze takken op waardevolle natuur achtergelaten.

A: Staatsbosbeheer zorgt er voor dat wandel- en fietspaden veilig en toegankelijk blijven. Daarom worden bomen hierlangs opgesnoeid. Hiervoor wordt altijd eerst een gedragscode gemaakt waarin wordt vastgelegd hoe gewerkt moet worden om te zorgen dat er zorgvuldig wordt gewerkt. Het snoeimateriaal wordt langs het pad in het bos gelegd, incidenteel kan dit op een ongelukkige plek terecht komen. Dat horen wij graag, dan kunnen we er iets aan doen!

Q: Hoe wordt de omgeving meegenomen in alle maatregelen? Zéker als de lokale economie kan lijden onder maatregelen, zoals overstuiving van een fietspad.

A: Staatsbosbeheer doet zijn best om open en transparant te zijn in het werk dat er wordt uitgevoerd. De werkzaamheden komen voort uit het Natura 2000 beheerplan. Dit wordt opgesteld

door Provincie Noord-Holland en zij organiseren in dit gedeelte het participatieproces. Aan de hand van dit plan voert Staatsbosbeheer de werkzaamheden uit. Sowieso wordt er over alle werkzaamheden gecommuniceerd via verschillende kanalen zoals persberichten, social media, de website, in Buitencentrum Schoorlse Duinen etc. Waar ruimte is voor verdere participatie gaan de boswachters in gesprek met de omgeving o.a. via Platform Schoorlse Duinen, met specifieke gebruikersgroepen en in overleg met de gemeente. Hierin is het belangrijk dat het duidelijk is waar over meebeslist kan worden en wat al vast ligt in het Natura 2000 beheerplan

Overigens wil Staatsbosbeheer óók dat het mogelijk blijft om te fietsen, we hebben recreatie namelijk net zo goed als taak. Een optie is dat een fietsroute blijft bestaan maar deels wordt verlegd. Zo is er ruimte voor de bijzondere natuur en kunnen mensen blijven fietsen.

Q: Op welke plekken gaat bos gekapt worden?

A: Provincie Noord-Holland legt vast in het Natura 2000 beheerplan welke bossen er gekapt worden. Dit plan is geëvalueerd en er wordt nu een nieuw plan geschreven door de provincie. De evaluatie kan iedereen hier inzien:

https://bestanden.noord-holland.nl/internet/Onderwerpen/Natuur/Evaluatie_Natura_2000-beheerplan_Schoorlse_duinen_2016_2022.pdf

Uit de evaluatie blijkt wel dat er nog meer bos gekapt zal moeten worden, om de biodiversiteit en de dynamiek van deze unieke duinen te herstellen. Het overgrote deel van het bos blijft echter gewoon staan, zeker aan de kant van de bebouwing. Over hoeveelheden en locaties verwijzen we naar de provincie, zij gaan dit beslissen en wij dienen het dan uit te voeren.

Q: De waterhuishouding in de duinen is anders dan voorheen. Komt dit door de kap van dennen?

A: Afgelopen winter, 2023/24, was het extreem nat in de duinen, en eigenlijk in het hele land. Dit kwam door de extreme regelval. In het najaar van 2023 heeft het volgens het KNMI letterlijk 2x zoveel geregend als normaal. Er was zoveel water dat het nergens heen kon en de grondwaterstand boven het maaiveld kwam.

Kappen van dennen zal ook invloed hebben op de waterstand, maar een orde van grootte minder dan de recente regenval veroorzaakt heeft. Maar: de recente extreem hoge grondwaterstand komt door de vele regen, dat zie je overal in het land terug.

Q: Wat zijn de plannen om de vogeldiversiteit te verbeteren?

A: Diversiteit aan vogels krijg je door véél verschillende soorten natuur. Dus veel verschil in de duinen: zandverstuivingen, grijze duinen, heide, natte duinvalleien, geleidelijke overgang van open duin naar bos, verschillende soorten bos: van dennenbos tot Atlantisch Duinbos met veel verschillende boomsoorten, van jong tot oud. Het vergroten van biodiversiteit is dé reden voor al het werk dat wordt gedaan. Dus de vogels profiteren daar natuurlijk van mee.

Q: Wordt er in heel Nederland, langs de hele kust gekapt?

A: Dat valt in de N2000-plannen voor de duinen op te zoeken. Deze zijn openbaar en hier te vinden:

<https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/natura-2000-beheerplannen/>

Het algemene doel is meer biodiversiteit en sterkere duinen. Welke maatregelen hiervoor nodig zijn verschilt per gebied.

Q: Waarom is er in het verleden geïnvesteerd in paden en biodiversiteit, terwijl dat nu op de schop gaat? De natuur vindt z'n eigen weg toch wel in biodiversiteit?

A: Er wordt gewerkt om biodiversiteit te behouden én te versterken. Zonder beheer groeien de open duinen dicht door opslag van bomen, vooral invasieve exoten als Amerikaanse vogelkers. Dit proces wordt versneld door stikstofneerslag, waardoor meer 'onkruid' als xx en xx sneller opkomt. Dan zouden de open duinen en de dieren en planten die daarbij horen verdwijnen. In het bos vergroot

Staatsbosbeheer de biodiversiteit door ontwikkeling van een gevarieerd bos met bomen met meerdere leeftijden en soorten

De padenstructuur is ooit ontstaan in de tijd dat de Schoorlse Duinen nog echt als productiebos werd gebruikt. De paden werden gebruikt voor werkzaamheden om bomen te planten en te kappen. Nu staat natuur op de eerste plaats en komen er veel meer bezoekers om van de duinen te genieten. Dit heeft meerdere gevolgen:

1. Op sommige plekken botst het succes van de natuur met recreatie (zoals op sommige fietspaden) dan wordt er gekeken of het pad verplaatst kan worden.
2. Op andere plekken wordt een pad afgesloten omdat het te kostbaar wordt om te onderhouden, zoals een wandelpad waar een aantal jaar geleden een heel groot spoelgat was ontstaan.
3. Op andere plekken is er meer rust voor de natuur nodig en daarom is de MTB route verplaatst.

Q: Werken aan verbetering is niet verkeerd, maar wel met een goed doordacht beheerplan. Is dat er?

A: Ja dat is er. Ten eerste het Natura 2000 beheerplan van Provincie Noord-Holland. <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland/schoorlse-duinen>. De herziene versie wordt nu (2024 – 2025) gemaakt, provincie Noord-Holland zorgt hierbij voor een participatie traject. Aan de hand van dit plan schrijft Staatsbosbeheer een beheerplan met de praktische uitwerkingen van de maatregelen. Staatsbosbeheer werkt met interne beheerplannen, het Natura 2000-beleid wordt hierin meer praktisch vertaald.

Q: Deze kwestie speelt al jaren. Waar staan we nu?

A: Niet geheel duidelijk welke kwestie exact bedoeld wordt, maar hopelijk wordt er via dit document antwoord op gegeven.

Q: Waarom praat niemand over het geld dat Staatsbosbeheer verdient met de houtkap?

A: We willen hier uiteraard wel wat over vertellen. Er wordt niet veel verdiend aan het kappen van hout in de Schoorlse Duinen. Een dunning in de Schoorlse Duinen kost jaarlijkse du ongeveer 50.000 – 75.000 euro. Het hout wordt verkocht voor ongeveer net zoveel geld. Het is níet een doel of opdracht in de Schoorlse Duinen om winst te maken op houtverkoop. De bomen die gekapt worden zijn gekozen op basis van de bijdrage aan biodiversiteit.

Ook het weghalen van bijv. het Dr. Van Steijnbos om open duin te maken kostte zó veel aan voorbereiding en uitvoering dat er geen winst gemaakt werd.

Van het hout wordt OSB-plaathout gemaakt. Dat wordt vervolgens in bouwmarkten of aan bouwbedrijven verkocht.

Q: Dient Staatsbosbeheer een ‘geheime meester’ ofwel Agenda 2030 waardoor jullie alsmaar de Schoorlse Bossen willen kappen?

A: De medewerkers van Staatsbosbeheer zijn hier niet mee bezig. Wat wij doen, staat in het beheerplan van de provincie beschreven en is door iedereen te vinden en te lezen. In de Schoorlse Duinen blijft het meeste bos staan, het beheer is gericht op méér diversiteit door meer loofbomen. Dit gebeurt in een jaarlijkse cyclus, waarbij voorlopig vooral dennenbossen gedund worden om loofbomen te stimuleren. De kap van Dr. Van Steijnbos draagt ook bij aan meer biodiversiteit. Doordat er ruimte komt voor dynamiek, verstevigt dit het open duin systeem.

Q: Is er een compromis mogelijk in het beheer van de bossen? Dus dat er met beleid wordt uitgedund en aangeplant?

A: Bij de dunning geldt: bos blijft bos! Het bos verandert continue, maar blijft bestaan. Het beleid hieromtrent kun je in dit document én in het beheerplan nalezen. Er wordt op dit moment niet

gekozen voor aanplant in het gedunde bos. Soorten zoals de eik en lijsterbes worden hier op natuurlijk manier uitgezaaid en groeien vanzelf terug.

Q: Waarom is de gemeenteraad van Bergen buitenspel gezet bij de besluiten rond het kappen van bossen? Waarom kan Staatsbosbeheer besluiten doordrukken als de meerderheid tegen is?

A: De beslisbevoegdheid ligt bij de Provincie Noord-Holland, die het natuurbeleid in Nederland als verantwoordelijkheid heeft. Daarom maken zij de beheerplannen, hierbij is de gemeente betrokken. Staatsbosbeheer voert vervolgens deze plannen uit. Daarnaast proberen Staatsbosbeheer én de provincie de gemeente steeds meer en beter te betrekken bij de voorgestelde maatregelen. Het is geen doel van Staatsbosbeheer om partijen 'buitenspel te zetten' of 'besluiten door te drukken'. Echter: het belang van de natuur, zoals omschreven in het Natura 2000-beheerplan weegt heel erg zwaar en wordt dus op hoger niveau (door de provincie) besloten. Met oog voor belangen van de natuur die verder gaat dan alleen de Schoorlse Duinen.

Staatsbosbeheer kan zich níet vinden in de mening dat geen énkele boom gekapt mag worden. Dat is niet in het belang van de natuur in de Schoorlse Duinen en ook niet in het belang van de miljoenen bezoekers van de Schoorlse Duinen. Uitleg over het bosbeheer staat elders in dit document.

Q: Wie is verantwoordelijk voor de fietspaden en waar kunnen we ondergestoven fietspaden melden?

A: Staatsbosbeheer is eerste verantwoordelijke voor de fietspaden, ook als ze ondergestoven zijn. Natuurlijk is Staatsbosbeheer zelf ook op de hoogte van de knelpunten en wordt er geregeld geveegd, maar dit kan wegens de kosten niet elke week. Wil je toch iets melden over de fietspaden of iets anders in het gebied dan kan dit bij het Buitencentrum Schoorlse Duinen, of via Boswachtersschoorlseduinen@staatsbosbeheer.nl

Q: Hoe kan Staatsbosbeheer als beheerorganisatie de regels van Europa níet naleven?

A: Het is niet duidelijk welke regels hier worden bedoeld. Staatsbosbeheer is een uitvoerende organisatie, die handelt in opdracht van de landelijke en provinciale regering. Daarbij moeten we ons houden aan de zeer uitgebreide wet- en regelgeving, óók die van Europa. Juist in het Natura 2000-beheerplan voor de Schoorlse Duinen komen die wetten en regels praktisch tot uiting.

Q: Waarom nemen jullie aan dat er Grijs Duinen ontstaan? In de gebieden waar 15 jaar geleden bos is verbrand is alleen maar eenzijdig grasland gekomen.

A: Het klopt dat er op veel plekken waar bos is verbrand nu gras staat maar daartussen groeien al veel mossen en korstmossen. Het grijs duin is zich dus aan het ontwikkelen. Deze plekken worden in de gaten gehouden en uit onderzoek blijkt dat dit gebied zich juist goed ontwikkelt. In dit proces zal er ook beheerd worden, bijvoorbeeld door het weghalen van opkomende dennen of begrazing.

Q: Waarom wordt er geen rekening gehouden met de bewoners? Zandverstuiving is niet fijn.

A: Het is zeker geen doel om de hele Schoorlse Duinen te laten verstuiven. Slechts hier en daar (in de zeereep) wordt dat gestimuleerd én in de gaten gehouden. Op één plek is het een groter succes dan verwacht. Het fietspad wordt daar overstoven. Omdat Staatsbosbeheer de belangen van de bewoners en de miljoenen bezoekers hoog in het vaandel heeft wordt er met gemeente, provincie, fietsersbond aan een oplossing gewerkt. Dit zal waarschijnlijk verplaatsing van het fietspad zijn, waarbij de doorgaande route in stand blijft.

Een deel van de bewoners en bezoekers vindt de zandverstuiving géén probleem. Veel mensen vinden het zelfs prachtig. Naar de toekomst zal Staatsbosbeheer goed kijken of mogelijke verstuivingen kunnen botsen met de recreatieve voorzieningen. In de uitvoer van zulke plannen moet dit worden meegenomen.